

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Qualiter rescripto principis filij illegitimi legitimari possint. §. 4

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

cundo cum quis dat operam rei illicitæ, non inspicitur eius opinio, sed rei veritas. *leg. cum qui nocentem. §. si iniuria ff. de iniuriis. leg. aut qui aliter. §. si quis dum putat. ff. quod vi, aut clam. cap. inebriauerunt. 1. quæst. 1.* præcipue cum non agitur de impuratione culpæ, aut pœnæ; sed de effectu inde subsecuto: sed mulier soluta dum se patitur cognosci, operam dat rei illicitæ. Ergo illius opinio, quod non adesse interiplam, & virum impedimentum, inspicienda non est, sed rei veritas, quod fuerint ad contrahendum impediti, & confirmat Fachineus ex *text. in cap. cum inhibito. §. si quis vero. de clandestina desponsat.* vbi statuitur filios natos ex clandestino matrimonio in gradu prohibito contracto, licet ignoranter, legitimos non esse. De parentum ignorantia (inquit textus) nullum habitura subsidium proles, dum illi taliter contrahendo non expertes scientia, vel saltem affectuosa ignorantia esse videantur. Ecce quia coniuges fuerunt in culpa clandestine contrahendo, eorum ignorantia non inspicitur: sic in præfenti cum mulier se cognosci permittat contra caones, & diuinas leges, eius ignorantia de impedimento non est habenda ratio. Et hinc soluitur *textus in cap. ex tenore. qui filij sint legitimi*, qui in contrarium videtur facere, vbi filij nati ex matrimonio inualido, ab Ecclesia tamen approbato, legitimi sunt, qui ibi nullam culpam parentes commiserunt filios generantes; secus in nostro casu, vbi grauius se cognoscendo peccauerunt.

9 Nihilominus contraria sententia, tanquam matrimonio, & filiis fauorabilior, amplectenda est; cum Glossa in *cap. tanta. qui filij sint legitimi. verbo aliam. Surdo conf. 303. num. 20. lib. 2. Gratian. discept. forens. cap. 83. num. 22. Ball. le Leon. lib. 11. de matr. cap. 2. num. 8.* & aliis pluribus relatis ab Anton. Gabr. de legitimit. cap. 1. concl. 2. & Fachineo. & Couarr. *lo. citatis.* Et probatur, quia posita ignorantia inuincibili impedimenti, saltem ex parte vnius coniugis, comparatione illius illa copula solum habet speciem intemperantiæ, non incestus, adulterij, aut facilitij. Ergo comparatione illius filius genitus naturalis est, non spurcius. Ergo legitimitati matrimonio subsequenti poterit. Et licet in *cap. tanta*, nullam fecerit Pontifex expressam mentionem de mala fide parentum se coniungentium viuente propria vxore, id fuit, quia necessarium non erat; semper enim mala fides in tali copula præsumitur, dum contrarium non probatur. At si supponeret Pontifex bonam fidem, & ignorantiam impedimenti, aliud resoluere argum. *textus in cap. ex tenore. qui filij sint legitimi.* vbi sola fides vnius coniugis contrahentis cum impedimento dirimente, sufficit, vt filij inde nati legitimi habeantur. Ergo etiam sufficit ad prolem bona fide conceptam legitimandam. Nam si matrimonium illud contraheretur tempore quo copula illa fuit habita, bona fides vnius coniugis sufficeret ad legitimam reddendam prolem. Ergo etiam sufficere debet matrimonium postea contractum, quia fictione iuris, & in fauorem proles retrahitur. Neque vlla habenda est consideratio, quod culpa in coniunctione fuerit commissa: quia non fuit commissa culpa in coniunctione impediens legitimitatem; siquidem nulla scientia impedimenti habita est.

Et ex his solutum manet primum, & vltimum argumentum contrarium. Ad 2. admitto in dante operam rei illicitæ non spectari opinionem, sed rei veritatem in iis, quæ ex ipso opere illicito formaliter, hoc est quatenus illicitum est, oriuntur. Secus in iis, quæ ex illo opere materialiter illicito proveniunt. Cum ergo ex illa copula fornicata, inuincibiliter tamen ignorata, incestuosa, vel adulterina, nascantur quoad opinionem committentium filij adulterini, vel incestuosi, sed naturales; efficitur sanè subsequenti matrimonio legitimi posse. Ad confirmationem ex *textu in cap. cum inhibito*, respondeo esse longè diuersam rationem. Tum quia ibi matrimonium non est ab Ecclesia approbatum, ac proinde non habet vim legitimandi prolem susceptam. Tum quia illa ignorantia impedimenti non censetur à iure inuincibilis, sed potius crassa, & affectata, ideoque non excusat.

§. IV.

Qualiter rescripto principis filij illegitimi legitimi possint.

- 1 Rescripto principis filij legitimsantur.
- 2 In quo hac legitimatio, ab ea qua fit per matrimonium, differat.
- 3 In quo differat à dispensatione.
- 4 Non solet concedi hac legitimatio cum præiudicio filiorum legitimorum.
- 5 Natiuitate filiorum legitimatio antea concessa videtur reuocata.
- 6 Excipit, nisi princeps contrarium velit.
- 7 Filius legitimatus hoc rescripto non potest à parentibus meliorari.
- 8 Succedit non solum parentibus, sed aliis consanguineis.
- 9 Transi in patriam potestatem.

- 10 Legitimatio rescripto principis secularis, vel Ecclesiastici, qui censentur esse veram legitimatorem, & an legitimatio quoad omnia ea, qua talis princeps potest.
- 11 Legitimatio non tam ex potestate adæquata dispensantis, quam ex integra natalium restitutione desumenda est.
- 12 Restitutio ad omnes iuris canonici effectus est vera legitimatio canonica, & restitutio ad omnes iuris civilis effectus est legitimatio civilis.
- 13 An si princeps legitime cum aliqua restrictione, censentur dispensare, vel legitimare? Negant plures esse legitimatorem.
- 14 Probabilis est legitimatorem esse.
- 15 Soluuntur opposita fundamenta.

1 Regula ab omnibus doctoribus recepta est, rescripto principis, hoc est eius indulgentia, & concessione illegitimos filios, legitimos reddi: cum enim legibus ab ipso tempore latas sint redditi illegitimi, id est, inhabiles ad successionem, officia, beneficia, muneraque alia reipublicæ, eiusdem principis beneficio habiles reddi possunt, atque adco legitimi.

2 Differt autem hæc legitimatio ab ea, quæ per matrimonium fit multipliciter. Primo namque legitimatio per rescriptum principis extendi potest, vt videbimus, tam ad filios naturales, quam spurcios; cum tamen legitimatio per matrimonium solum filios naturalibus concedatur. Secundo legitimatio per rescriptum non solet ad omnes inhabilitates extendi; cum enim alie inhabilitates sint iure Pontificio introductæ, alie iure civili: si rescripto principis Ecclesiastici filius legitimetur eius legitimatio non extenditur ad inhabilitates iure civili introductas. Econtra si rescripto principis secularis fiat legitimatio, nequaquam ad inhabilitates iure Pontificio introductas extenditur. Quia non potest extendi ad id, quod extra eius est potestatem. At legitimatio per matrimonium omnes inhabilitates tam civiles, quam canonicas integre tollit, reddique filios legitimos, ac si constante matrimonio concepti, natiq; essent.

3 Præterea legitimatio differt à dispensatione; in eo quod dispensatio est circa effectus; est enim concessio alicuius effectus illegitimi denegati; at legitimatio est circa personam; est enim personæ habitatio, & incapacitatis sublatio. Ex quo fit dispensatum eam habitatem habere, quæ ex verbis dispensationis strictè intellectis colligitur; at legitimatum per omnia legitimi adæquati, nisi expressè interdicatur. Azor. 1. 7. in *str. lib. 2. cap. 14. quæst. 2.* Vnde legitimatus rescripto principis secularis in bonis parentis, & aliorum consanguineorum succedit, potestque agere querela inofficiosi testamenti, in quo exheredatur, & dicere esse nullum testamentum, in quo præteritur, eo modo ac si legitimus esset, vt patet in *Auliano. quibus modis naturales efficiuntur sui. §. quoniam variis. str. quæ & aliis colla. 7.* & pluribus exornat Anton. Gomez. 1. 9. *can. num. 66.* Couarr. 2. p. de *spousal. cap. 8. §. 8. num. 1.* Molina *de iust. tract. 2. disp. 17. vers. legitimatus.* Excipit, nisi cum ea restrictione legitimatio concedatur, vt possit succedere in eo quod patet ei reliquerit: tunc enim conuerti non potest præteritum esse.

4 Excipit secundo, vt non censetur legitimatio concessa cum aliorum legitimorum præiudicio: sic late, & optime expendit noster Molina *de iust. tract. 2. disp. 17.* Quocirca legitimatus principis rescripto non succedit in maiorem, neque in fructu, quod ad extraneos deuenire non potest, neque in legitimam stantibus filijs legitimis, nisi expressè concedatur cum elapsa derogatoria.

5 Quod si antequam filios legitimos habeas, obtineas rescriptum principis pro legitimatorem filij naturalis, natiuitate filiorum legitimorum videtur legitimatio reuocata; quia censetur sub hac conditione concessa, ne filius legitimus præiudicium fiat, ea enim de causa stantibus filijs legitimis legitimatio obrepta pro filijs naturalibus subrepta committitur censetur, si legitimorum mentio facta non sit; quia non præsumitur, velle principem filijs legitimis præiudicare, quando non exprimit. At idem præiudicium principis in illo casu postea nascantur. Ergo non est censendum principem in illo casu velle legitimatorem concedere. Adde natiuitate filiorum donatio parentis extraneis facta reuocatur. Ergo etiam beneficium legitimatorem reuocari debet; quia est quædam principis donatio, & parentis in illam consensu. Tandem pro hac parte est expressa decisio. *leg. tauri. 12. quæst. 10. tit. 8. lib. 5. compilat.* & ita tradit Anton. Gomez. *ibi. num. 68.* Matienzo *l. 10. tit. 8. lib. 5. compilat. gloss. 2. in fine.* Aduertunt tamen supradicti doctores, non reuocari legitimatorem concessum filio illegitimo natiuitate filiorum legitimorum quoad honores, & dignitates patris, & quoad successionem agnatorum; & cognatorum.

6 Verum si princeps sciens patrem habere filios legitimos legitimatorem spurio concedit, vt vetè concedere potest; quia in eius potestate est condiciones à se inducenda pro legitimatorem faciendâ abrogare, & legitimas filiorum diminueret, vel si legitimatorem concedit sub expressa conditione, vt firma

maneat, tamen legitimi nascantur, filius legitimatus patris succedit, quod ac alij filij legitimi, vt communiter doctores affirmant, quos sequitur Greg. Lopez l. ult. tit. 1. §. 4. in fine. Eman. a Costa in l. Gallus §. 2. quid si tantum. part. 2. concl. 2. à n. 131. Antoa. Gomez l. 9. tit. 1. §. 6. Mantienzo l. 10. tit. 8. ibi. §. 5. recop. gloss. 2. n. 2. Molina disp. 173. in medio.

7 An vero filius legitimatus possit à parente meliorari? Credo cum communi sententia nequaquam posse; neque in eo maioratum intulit; eo quod *Aubert. quibus modis naturales efficiantur sui. §. 2. quodam modo. l. vlt. Cod. de naturalibus liberis.* expresse dicitur non posse sic legitimato maiorem portionem relinquere, quæ aliis legitimis relinquitur. Et licet supradictæ leges loquantur in legitimo per oblationem curiæ, idem est dicendum in legitimo per receptum principis; cum sit eadem ratio, & tradidit pluribus firmans Molina lib. 2. de Hispanor. primogen. c. 11. à n. 17. noster Molina l. 9. tit. 173. vers. verum autem.

8 Rufus legitimatus rescripto principis succedit non solum parentibus, sed etiam aliis ascendentibus; & agnatis, quia comparatione omnium est factus legitimus, habetur *Aubert. quibus modis naturales efficiantur sui. §. si quis ergo filios. vers. quapropter. l. §. 12. cauri.* Neque oblat in §. filium eadem *Aubert.* dicitur filium per cuiusmodi causam factum legitimum, ipsi soli genitori legitimum esse: quia est expressa limitatio pro legitimatione per oblationem curiæ, vt constat ex illis verbis per *huifondui causam. & c.* ita tradit Gregor. Lopez leg. 7. tit. 15. part. 4. Anton. Gomez l. 9. tit. 173. num. 69. Couar. l. 1. p. de sponsalib. c. 8. §. 10. num. 2. Molina l. 9. tit. 173. vers. item legitimatus.

9 Deinde legitimatus rescripto principis in partium potestatem transit, sicut filius legitimus; habetur §. generaliter. *Aubert. quibus modis naturales efficiantur sui. §. 2.* tradit Couar. d. c. 8. §. 8. n. 5. Quod si de legitimato à Pontifice loquamur, habetis etiam perinde ac legitimus ad ordines, & quælibet alia beneficia, ita vt si plura beneficia obtineat, non sit obligatus illegitimitate habita mentionem facere; quia hæc iam est beneficio principis omnino sublata: Couar. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 8. n. 5. Mol. disp. 173. circa finem.

10 Sed est dubium, an legitimatio per receptum principis secularis vel Ecclesiastici sit vera legitimatio, an solum dispensatio? Et ratio difficultatis est: quia hæc legitimatio tollunt omnes inhabilitates ex naturalibus provenientes, sed ex tantum, quæ sub illius principis potestate sunt, vt si est legitimatio concessa à Pontifice, tolluntur inhabilitates ad ordines, & beneficia, non ad successiones. Et contra si est legitimatio concessa à seculari principe non tollit inhabilitates ad ordines, & beneficia. Ergo illa legitimatio non est vera legitimatio, cum non tollat omnes naturalium defectus sed est in defectu naturalium dispensatio. Aliis sic legitimatus partim legitimus, & illegitimus maneat; quod est absurdum.

Propter hæc rationem Antonius Gabr. de legitimat. conclus. 8. tenet illam dici veram legitimatiorem, quæ illegitimus restituitur ad omnes effectus possibiles à legitimante, illam vero esse dispensationem, quæ ad aliquos tantum effectus restituitur, cum possit ad plures. Quocirca quia princeps secularis solum potestatem habet ad temporalia legitimandi, si hæc potestatem vult ad omnia temporalia legitimatum restituit, vera est legitimatio; tamen si ad spiritualia non legitimet, ac si eius potestatem restringat, & non ad omnia temporalia, quæ potest, legitimatum reddat; non est censenda illa restitutio legitimatio, sed dispensatio.

Verum ex hæc doctrina manifestè infertur sic legitimatum partim esse illegitimum, partim legitimum, cum ex parte solum sit naturalibus restitutus. Item sequitur habentem potestatem dispensandi cum illegitimo ad ordines minores & beneficia simplicia, qualem habent Episcopi, posse legitimare, si integra sua potestate utatur, quod est inauditum.

11 Quare dicendum existimo legitimatiorem non tam ex potestate ad quatuor dispensantis, quam ex integra naturalium restitutione desumendam esse. Illa ergo erit legitimatio, quæ illegitimus restituitur ad omnes iuris effectus.

12 Sed quia duplex est ius, aliud civile, aliud canonicum, duplex est legitimatio, alia civilis, alia canonica. Molina tract. 2. de iust. disp. 173. circa finem. Qui ergo ad omnes iuris canonici effectus fuerit restitutus, legitimus canonicè erit; qui vero ad aliquos, tantum erit dispensatus: sic qui fuerit ad effectus iuris civilis restitutus, legitimus civiliter erit; qui vero ad aliquos, dispensatus. Quod si vtgeas. Ergo stare optime potest, esse aliquem partim legitimum, partim illegitimum; cum possit esse ad canonici iuris effectus restitutus, manens inhabilis ad effectus iuris civilis; aut contra? Respondens id non esse inconueniens, cum comparatione diuersorum iurium fiat: & ita tenent fere omnes doctores in discussu referendi, supponentes principem secularem verè legitimare posse; tamen solum reddat habitum illegitimum ad temporalia, pluribusque comprobat Couar. 2. p. de sponsal. c. 8. §. 8. n. 4.

13 Sed est dubium, an vera sit legitimatio, quæ princeps te habitum facit simpliciter, vel ad temporalia, vel ad spiri-

tualia, aliqua tamen restrictione apposita; vt g. Princeps secularis te habitum reddit ad omnia civilia, ita vt inde præiudicium filius legitimus non proveniat, vel concedit successorem, si pater voluerit, vt tu illi succedas. Item Pontifex te habitum reddit ad ordines, & beneficia, ita vt Episcopus propius non contradicat, estne hæc legitimatio, aut dispensatio?

Negant hæc esse legitimatiorem Antonius Gomez l. 9. tit. 173. num. 70. & plures ab eo relati. Mouentur; quia legitimatio est naturalium restitutio ad omnes effectus iure canonico, vel civili illegitimus denegatos: sed princeps legitimatiorem cum illa restrictione concedens non te restituit ad omnes effectus denegatos; si quidem non te restituit in casu quo præiudicium tertio fiat, neque ad successorem necessariam, sed voluntariam patris, neque ad beneficia, & ordines Episcopo contradicente, cum tamen vera legitimatio nullam horum limitationem dicat. Ergo talis restitutio non est legitimatio, sed dispensatio. Et confirmari potest, si te princeps ad successorem agnatum, & non patris, habitum redderet, & Pontifex te captaem constitueret ordinum, & beneficiorum, nequaquam legitimatus esses in naturalibus, sed solum dispensatus. Ergo etiam dispensatus es, & non legitimatus, cum te habitum constituit princeps ablatæ supradictæ restrictione apposita, quia virtute illius restitutionis te habitum reddit ad vnos effectus, & non ad alios: deinde non potest fieri arrogatus, & adoptatus ad certum tempus; quia id adoptioni repugnat, ex *lexu in l. si tibi ff. de adopt.* ergo neque ad certum tempus legitimatus. At ex appositione illius restrictionis censetur ad certum tempus legitimatus, quia censetur legitimatus, dum non est tertij præiudicium, vel Episcopi contradicente. Ergo, &c.

14 Nihilominus probabilis censet appositionem supradictæ restrictionis non impedire legitimatiorem, sic aliis relatis Couar. 2. p. de sponsal. cap. 8. §. 8. num. 1. Molina de primogen. lib. 3. cap. 3. num. 38. affirmans pro hac parte in supremo Castellæ Senatu esse iudicatum. noster Molina tract. 2. de iust. disp. 173. vers. iudicant doctores. Basili. Legionem. lib. 11. de matr. cap. 4. num. 3; Mantienzo. l. 10. tit. 8. lib. 5. recop. gloss. 1. n. 5. Ratio ea est; quia appositio illius restrictionis non impedit legitimatum habitum esse ad omnes effectus iure denegatos; sed solum impedit ne illa habilitate utatur, dum est præiudicium, vel contradicente. Alias si ex sola illa restrictione legitimatio impediretur, nulla ferè legitimatio in regno Castellæ fieret, siquidem Carolus V. l. 21. tit. 2. lib. 6. noua compilat. & Philippus I. l. 20. tit. 12. lib. 2. eiusdem compil. statuerunt filios illegitimos rescripto principis legitimatos non gaudentes nobilitate illa parentum (quam *hidalgos* vocant) nisi eam seculsa legitimatiore habeant, aut expresse in rescripto concedatur. Potest ergo legitimatio concedi absolute, & effectus illius aliqua ex parte impediri.

15 Et ex his soluntur rationes oppositæ. Dico ergo legitimatiorem habitum legitimatum reddere ad omnem successiorem. Quod vero sub aliqua conditione hæc habitus concedatur, non destruit veram legitimatiorem, quæ in habilitate personæ sita est. Ad confirmationem nego ex tali restrictione te constitui habitum ad aliquos effectus, & non ad omnes. Ad omnes namque es constitutus dependenter ab aliqua conditione. Ad secundam confirmationem nego legitimatiorem pro limitato tempore esse, sed absolute pro omni tempore, sub illa tamen conditione.

§. V.

Qui possint legitimatiorem concedere.

- 1 Solus supremus princeps potest legitimare.
- 2 Ex speciali commissione sæpe inferiores legitimatiorem concedunt.
- 3 Ex potestate concessa legitimandi non est potestas concessa legitimandi ad fenda, & maioratus.
- 4 Pontifex in spiritualibus omnes legitimare potest, in temporalibus sibi subditis.
- 5 Dispensando in radice matrimonij quoscumque Pontifex legitimare potest.
- 6 Que requirantur pro certis ad hæc legitimatiorem.
- 7 An stante matrimonio nullo possit Pontifex te legitimatum reddere? Negant plures.
- 8 Verius est oppositum.
- 9 Ad hinc inhabilitatem tollendam non est opus, quod parentes viuam, & denuo contrahant.
- 10 Valet hæc legitimatio, esto in aliorum cedat præiudicium.
- 11 An ex illa clausula in dispensationibus apponi solita, prolem, si quæ est, legitimam decernendo, legitimetur proles non solum quoad spiritum, sed etiam quoad temporalia? Negat Sanchez, & alij.
- 12 Verius est oppositum.
- 13 Satisfit cuidam obiectioni.
- 14 Censeturne Pontifex legitimare prolem, si matrimonium ratum habeat, vel in illo perseverare concedat? Affirmatiuè respondeo, esto contra alij teneant.